SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:242

av Yusuf Aydin (KD)

Åtgärder mot bedrägerier riktade mot äldre

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att stärka skyddet för äldre mot bedrägerier och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Bedrägerier riktade mot äldre personer har ökat kraftigt i Sverige under de senaste åren och utgör i dag ett allvarligt samhällsproblem. Ny statistik från Brottsförebyggande rådet (Brå) visar att äldre fortsatt är en särskilt utsatt grupp. Antalet personer över 65 år som registreras som målsägare i bedrägeribrott har ökat kraftigt under senare år, särskilt bland kvinnor, där antalet mer än fördubblats sedan 2019. Bedrägerier genom social manipulation, där gärningspersoner bygger upp förtroende för att lura till sig pengar eller värdesaker, är en av de vanligaste formerna av bedrägerier som drabbar äldre.

Dessa siffror visar att äldre fortsatt är en särskilt utsatt grupp. Tusentals personer förlorar varje år sina besparingar, ofta genom metoder som social manipulation, där bedragarna utger sig för att vara exempelvis banktjänstemän eller poliser. Äldre luras att lämna ifrån sig bankkort eller känsliga uppgifter, vilket kan innebära att hela livsbesparingar försvinner.

Problemen är dock större än de ekonomiska förlusterna. Många äldre som drabbas upplever stark skam och skuld över att ha blivit lurade, vilket gör att brotten får allvarliga psykiska effekter. Det är därför av yttersta vikt att både förebygga bedrägerier och stärka skyddet för de grupper som löper störst risk att drabbas.

Ett centralt förslag är att bankerna måste ta ett större ansvar för att skydda sina kunder. Digitaliseringen har lett till att en stor del av ansvaret förflyttats från bankerna till kunderna, vilket slår särskilt hårt mot äldre som inte har samma digitala vana som yngre generationer. Frågan om bankernas ansvar vid bedrägerier behöver därför utredas. Bland annat bör man pröva om bankernas ekonomiska ansvar kan skärpas samt om ytterligare säkerhetsrutiner och verifieringssystem behöver införas för att minska risken för bedrägerier.

En annan viktig åtgärd är att straffen för dessa brott måste skärpas. Redan idag är det en försvårande omständighet att utnyttja någons skyddslösa ställning eller svårigheter att värja sig (29 kap. 2 § 3 brottsbalken). Trots det får denna omständighet inte tillräckligt genomslag i domstolarnas straffmätning. Regeringen bör skyndsamt återkomma till riksdagen med förslag som säkerställer att dessa brott bedöms och bestraffas med den skärpa som situationen kräver.

Slutligen måste skyddet för personuppgifter stärkas. I dagens samhälle är det alldeles för enkelt att komma åt känsliga uppgifter som sedan utnyttjas av kriminella nätverk för bedrägeriverksamhet. Här krävs striktare lagstiftning, bättre samordning mellan myndigheter och ökad integritetssäkerhet för medborgarna.

Sammanfattningsvis har den ökande vågen av bedrägerier riktade mot äldre blivit en allvarlig samhällsfråga. Genom att stärka bankernas ansvar, förbättra det rättsliga skyddet, skärpa straffen och säkra individens personuppgifter kan vi bättre skydda en utsatt grupp och minska risken för att fler äldre drabbas.

Yusuf Aydin (KD)